

*Н. С. Піх,
аспірантка ПрАТ «Вищий навчальний заклад
«Міжрегіональна Академія управління персоналом»*

ГЕНЕЗА НАУКОВОЇ ДУМКИ ЩОДО ПОНЯТТЯ «ГРОМАДСЬКА (ПУБЛІЧНА) БЕЗПЕКА»

*N. S. Pikh,
Graduate student at the InterRegional Academy of Personnel Management*

GENESIS OF SCIENTIFIC THOUGHT AS FOR THE CONCEPT “PUBLIC SECURITY”

У статті вивчено сутність поняття «громадський порядок», дано визначення у широкому і вузькому значенні. Представлено особливості вітчизняних та зарубіжних напрацювань у цій сфері з акцентами на місці людини у суспільстві, починаючи з марксистської ідеології, а також наведено загальноприйняті підходи наукових шкіл Канади, Сполучених Штатів та Північної Америки до змісту громадської (публічної) безпеки.

З одного боку, підкреслено погляд вітчизняних науковців на поняття «громадська безпека» через призму терміну «безпека» та зв'язок з соціально-економічною сферою. З іншого боку, виокремлено три ключові думки вчених стосовно співвідношення понять «громадський порядок» і «громадська безпека». Перша група вчених дотримується точки зору, що поняття громадського порядку ширше за поняття «громадська безпека». Друга група навпаки звужує зміст громадського порядку, розглядаючи громадську безпеку як більш ємне, що включає до свого складу громадський порядок. Вчені третьої групи не заперечують проти тісного зв'язку понять «громадський порядок і безпека», водночас відокремлюють їх один від одного.

Зазначено, що формулювання «громадська безпека», «публічна безпека» все частіше вживаються у нормативно-правових актах та у наукових джерелах, поряд з такими термінами як «безпека людини», «громадський порядок», «правопорядок», «громадська (публічна) безпека і порядок», «публічна безпека», «національна безпека», «державна безпека», без узгодження і пояснення співвідношення цих понять. Відсутність єдиного сталого визначення, так само як і перекладу з англійської мови словосполучення «public security» породжує різні трактування та наукові погляди на феномен «громадська (публічна) безпека», що створює певні проблеми у правозастосовній практиці.

Запропоновано авторське бачення поняття «громадська (публічна) безпека» як особливий вид діяльності спеціально уповноважених органів (структур) щодо її забезпечення, який охоплює ексклюзивний організаційно-правовий механізм і систему заходів, спрямованих на запобігання небезпек й загроз громадській безпеці.

The article deals with the essence of the concept of «public order». The investigation gives the definitions in broad and narrow meanings. The study presents the peculiarities of domestic and foreign developments in this field with the emphasis on the place of a person in the society, beginning with Marxist theory, as well as the accepted approaches of scientific schools of Canada, the United States and North America to the content of public security.

On one hand, it is emphasized that the genesis of the concept of «public security» for native scholars is based on the etymology of the term «security» and is often based on the social and economic sphere. On the other hand, the scholars distinguish three key ideas regarding the relation between the concepts of «public order» and «public security».

The first group of scholars keep to the view that the concept of «public order» is broader than the concept of «public security». The second group, on the contrary, narrows the content of public

order and considers public security as more capacious concept which includes public order. The third group of scholars do not object the close connection of the concepts of «public order and security», but at the same time separate them from each other.

The author notes that the phrase «public security» is increasingly used in legal acts and scientific sources, along with terms such as «human security», «public order», «law and order», «public security and order», «public security», «national security», «state security». But the problem is that the terms mentioned above are used without any kind of explanation and harmonization. The lack of a single, consistent definition, as well as the English translation of the phrase «public security», gives rise to different interpretations and scientific views on the phenomenon of «public security», which creates real problems in law practice.

The author proposes the vision of the concept of «public security» as a special kind of activity of specially empowered bodies (structures) to provide. This body covers an exclusive organizational and legal mechanism and a system of measures aimed at preventing the dangers and threats to public security.

Ключові слова: *громадський порядок, громадська безпека і порядок, державна безпека, особливості формування поняття «громадська (публічна) безпека», наукові погляди на феномен «громадська (публічна) безпека».*

Key words: *public order, public security and order, public (state) security, peculiarities of forming the concept of «public security», scientific views on the phenomenon of «public security».*

Постановка проблеми. На сьогоднішній день поруч з поняттям «громадський порядок» починає застосовуватись таке поняття як «громадська безпека», а віднедавна – «публічна безпека». Поява останнього загострила вже існуючу проблему, що полягає у тому, що законодавець, використовуючи термін «громадська безпека» не пропонував його тлумачення, наповнюючи змістом, залежним від цілей і завдань, поставлених для вирішення конкретним нормативно-правовим актом. Водночас у чинних законах України поширено використовується термін «безпека людини», вже набуло змісту і форм поняття «громадський порядок», «правопорядок», «громадська безпека і порядок», «публічна безпека і порядок», «публічна (громадська) безпека», «національна безпека», «державна безпека», без узгодження і пояснення співвідношення цих понять. Дана ситуація створює певні проблеми у правозастосовній практиці, оскільки, визнаючи забезпечення громадської безпеки і порядку пріоритетним завданням діяльності сил безпеки, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб та громадськості щодо реалізації і захисту національних інтересів від впливу загроз, предметом Стратегії громадської безпеки та цивільного захисту України, визнаючи громадську та публічну безпеку об'єктами адміністративно-правової, а громадську безпеку і громадський порядок - об'єктами кримінально-правової охорони, законодавець не надає корелятивного зв'язку цих понять у законотворчій діяльності, що не може не позначатись на формуванні та функціонуванні організаційно-правових механізмів забезпечення громадської (публічної) безпеки у державі в цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченню поняття «громадський порядок» присвячено ряд досліджень вітчизняних та зарубіжних авторів (І.П. Голосніченка, Я.Ю. Кондратьєва, Л.В. Ковалюк, О.Ф. Скакун, Х.П. Ярмачук та ін.) [1-4]. Чимало вчених переймалися питаннями про сутність та зміст громадської безпеки, а також її співвідношення та взаємозв'язок з поняттям «громадський порядок», це зокрема; І.І. Веремєєнко, В.В. Доненко, М.І. Єропкін, П.С. Матишевській, М.С. Небеська, Є. Б. Ольховський, О.І. Парубов, Л.Л. Попов, А.В. Сєрьогіна. Варто виділити також роботи Р. М. Ширишикової [5] та В. Г. Фатхутдінова [6], які розглядали проблеми формування поняття «громадська (публічна) безпека» в Україні.

Мета статті – на основі аналізу вітчизняних та зарубіжних напрацювань визначити зміст поняття «громадська (публічна) безпека».

Виклад основного матеріалу. Вже довгий час учені намагаються дати визначення поняттю «громадський порядок», наповнити його змістом та знайти його більш широке застосування. Зазначимо, що у марксистській ідеології «громадський порядок» ототожнювали із державним устроєм (ладом) держави даного типу або певної історичної епохи з усією сукупністю характерних для них відносин [7]. Дане світосприйняття виводить на перший план державу, відкидаючи людину з її правами, що робить «державоцентриську» теорію пріоритетною в усіх сферах життєдіяльності.

Одним із перших нормативних актів, де згадується термін «громадський порядок» була Конституція СРСР [8]. У післявоєнний період дане поняття отримує новий виток дискусійних обговорень, зокрема у нормативних актах (йде мова про Указ Президії Верховної Ради СРСР від 26 липня 1966 року «Про посилення відповідальності за хуліганство» [9]), а також серед науковців радянської доби: 1967 р. – В.В. Лазарєв, Л.Л. Попов, Л.М. Розін [10]; 1973 р. – М.І. Єропкін, Л.Л. Попов [11] та 1975 р. – А.В. Сєрьогін [12], ін. Зокрема у

більшості тверджень щодо «громадського порядку» переважає соціалістична складова, що відзначає надважливу роль партії у суспільстві та повністю відповідає пануючій ідеології.

Інший підхід застосовують І.П. Голосніченко та Я.Ю. Кондратьєв, розкриваючи поняття «громадський порядок» у широкому і вузькому значенні. Так, у широкому значенні – це суспільні відносини, що регулюються нормами права та іншими соціальними нормами, сутність яких визначається матеріальними умовами життя суспільства, відношенням громадян до найрізноманітніших сторін співжиття у суспільстві; у вузькому – як стан соціальної урегульованості, при якому забезпечуються життя, здоров'я громадян, їх права та свободи, громадський спокій, мораль, людська гідність [1]. У своєму розумінні автори наблизились до суті «громадського порядку», його відношення до найрізноманітніших сторін співжиття у суспільстві, але при цьому не визначили функціональних завдань усіх інституцій держави.

Про соціальні норми, зокрема про стан (режим) упорядкованості нормами права, моралі, корпоративними нормами, нормами-звичаями, системи суспільних відносин і їх додержання йдеться у визначенні громадського порядку у авторстві О.Ф. Скакуна [3]. У свою чергу, Л.В. Коваль під «громадським порядком» розуміє певний позитивний стан, що існує в суспільстві, забезпечення якого гарантує уникнення певних небезпек як перед суспільством, так і перед окремими громадянами [2]. Відмітимо, що наведені твердження закономірний устрій життєдіяльності людини ототожнюють з «позитивним станом» як тимчасовою категорією, не сталою умовою. Це можна пояснити певними відхиленнями (порушеннями) громадського порядку, при цьому як соціальна категорія громадський порядок нікуди не зникає.

М.В. Корнієнко дає таке визначення громадського порядку: «обумовлена потребами суспільства система врегульованих соціальними нормами відносин, що складаються в громадських місцях у процесі спілкування людей, яка має на меті забезпечення сприятливої обстановки для функціонування суспільного життя, нормальних умов праці та відпочинку людей, діяльності державних органів, підприємств, установ і організацій» [13]. За Ф.Д. Фіночко громадський порядок теж є системою відносин та розглядається автором як належний порядок, що склався у суспільстві, який відповідає інтересам держави і всіх її громадян; це сукупність встановлених у державі правил поведінки у громадських місцях, які регулюються правовими, моральними та іншими соціальними нормами [13]. Х.П. Ярмачі визначає «громадський порядок» як урегульовану нормами права та іншими соціальними нормами систему суспільних відносин, що складаються у громадських місцях, яка має на меті охорону та забезпечення спокою населення, охорону життя, здоров'я, прав та свобод, честі і гідності громадян, створення сприятливих умов для нормального функціонування державних і громадських організацій [4].

Безумовно, тлумачення М.В. Корнієнко, Ф.Д. Фіночко та Х.П. Ярмачі, зводять вплив громадського порядку лише до громадського місця, виходячи з чого можна зробити висновок, що поза громадським місцем немає «громадського порядку». Наказ Генеральної прокуратури України значно розширює поняття «громадське місце» - це місце, що використовуються громадянами для спільної роботи, відпочинку, пересування, проведення масових заходів та інших потреб (вулиці, площі, вокзали, аеропорти, магазини, кафе, бари, ресторани, музеї, клуби, пляжі в період їх роботи, а також транспортні засоби громадського користування під час перебування в них громадян, ділянки лісу, поля під час проведення на їх території організованих масових зібрань) [14].

С.В. Ківалов та Л.Р. Біла у своєму визначенні громадського порядку схиляються до матеріалістичної доктрини, яка відтісняє людину на другий план, що є неприйнятним для Європейської цивілізації: «певна система відносин, належний порядок, що склався у суспільстві, який відповідає інтересам держави і всіх її громадян» [15].

В.Д. Сущенко, В.І. Олефір розглядають «громадський порядок» як «урегульовану правовими та іншими соціальними нормами певну частину суспільних відносин, які складають режим життєдіяльності у відповідних сферах, забезпечують недоторканість життя, здоров'я та гідності громадян, власності та умов, що склалися для нормальної діяльності установ, підприємств, організацій, посадових осіб та громадян» [16]. У даному визначенні, хоча закладені важливі складові життєдіяльності людини, але все ж вони обмежують філософську категорію «громадського порядку».

В.Н. Хропанюк визначає «громадський порядок» як усю сукупну систему суспільних відносин, яка складається в результаті реалізації соціальних норм (права, моралі, норм громадських організацій, звичаїв, традицій і ритуалів) та охороняється виключно спеціальними державно-правовими засобами [17].

Поступово серед науковців та у законодавчому полі з'являється поняття «громадська», «державна» та «публічна» безпека. Підкреслимо, що Глосарій з Європейської конвенції з прав людини, розроблений Відділом з питань впровадження прав людини на національному рівні Генерального директорату з прав людини і верховенства права у рамках освітньої програми Ради Європи в сфері прав людини для фахівців у галузі права, містить зокрема формулювання «public safety», якому дається переклад як громадська чи державна безпека. Водночас майже всі англomовні джерела до будь-якого безпекового терміну застосовують варіант «security».

Звернімо увагу, що у наукових розробках В.Г. Фатхутдінова увагу акцентовано на наявності великої кількості, переважно доктринальних, тлумачень громадської безпеки та наголошує на необхідності вироблення уніфікованого поняття та його законодавчого закріплення [6].

У свою чергу, В.В. Доненко розглядає громадську безпеку як «стан захищеності духовних та матеріальних цінностей суспільства, встановленого порядку діяльності, майнових та немайнових прав, свобод кожної людини цього суспільства від зовнішніх та внутрішніх загроз, який забезпечує умови для їх нормальної

життєдіяльності та розвитку» [19]. М.С. Небеська зазначає, що під громадською безпекою слід розуміти «загальну захищеність, що відповідає інтересам суспільства і громадян, стан суспільних відносин, що запобігає загрози заподіяння шкоди і забезпечує тим самим їх нормальне функціонування» [20].

В.Ю. Кривенда пропонує таке визначення громадської безпеки: «система суспільних відносин, урегульованих правовими та технічно-юридичними нормами, яка склалася у зв'язку з діяльністю державних органів і громадських організацій щодо попередження, припинення та ліквідації негативного впливу джерел підвищеної небезпеки та надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру на особисту безпеку громадян, реалізацію її прав, свобод і соціально-значимих потреб, безпеку суспільства та розвиток його матеріальних і духовних цінностей, а також безпеку держави, збереження її територіальної цілісності, суверенітету та конституційного ладу» [21].

С.Б. Ольховський розглядає громадську безпеку як «стан громадського порядку, порядку діяльності держави і громадських формувань, охорони прав і свобод громадян, захищеності від внутрішніх та зовнішніх загроз. При такому співвідношенні зазначених категорій будь-яке порушення громадського порядку містить в собі певну суспільну небезпеку, а наявна громадська небезпека порушує громадський порядок» [22]. Отже, сутність заходів громадської безпеки полягає у попередженні небезпечних загроз для життя та здоров'я людей. Разом з цим, громадська безпека у Міжнародній поліцейській енциклопедії – «система суспільних відносин, врегульованих правовими нормами з метою забезпечення безпеки особи, громадського спокою, сприятливих умов праці і відпочинку громадян, нормального функціонування державних органів, громадських об'єднань, підприємств, установ і організацій від загрози, що походить від злочинних та інших протиправних посягань, порушення порядку користування джерелом підвищеної небезпеки, предметами і речовинами, вилученими з вільного обігу, явищ негативного техногенного і природного характеру, а також особливих обставин [23].

Аналіз наукової думки стосовно співвідношення понять «громадська безпека» і «громадський порядок» дозволяє умовно виділити три групи вчених. Отже, перша група вчених (І.І. Веремеєнко, М.І. Єропкін, Л.Л. Попов, Г.А. Туманов) вважає, що поняття громадського порядку не тільки ширше за поняття громадської безпеки, а й охоплює його. Вони обґрунтовують це при визначенні змісту громадського порядку, посилаючись на ознаки, які притаманні громадській безпеці. Серед представників другої групи (П.С. Матишевський), навпаки, поняття громадської безпеки більш ємне і включає в себе поняття «громадський порядок», тим самим звужуючи зміст останнього. Третя група вчених (Ф.Є. Колонтаєвський, Р.М. Ширшикова) наполягають на тому, що ці два поняття у юридичній доктрині існують окремо один від одного та мають тісний зв'язок. На думку Р.М. Ширшикової, зміст громадського порядку пов'язаний зі змістом громадської безпеки, остання, у свою чергу, являє собою відносини, пов'язані з відверненням або ліквідацією шкідливих для життя й здоров'я людини наслідків, що викликані небезпечною для оточуючих поведінкою людей або дією стихійних сил природи [5].

Зарубіжні наукові школи теж по різному трактують поняття «безпеки» та «громадської безпеки», базуючись на тому, яка власне інституція на практиці забезпечує публічну безпеку і правопорядок в країні. Так, наприклад, у Франції такі функції виконує жандармерія, поліція (судова, адміністративна). У дослідженнях Ж. Веделя безпека розглядається як «діяльність, спрямована на попередження небезпеки, яка загрожує колективу (приватним особам), починаючи від попередження заколотів проти безпеки держави і закінчуючи запобіганням нещасних випадків» [24]. Американська наукова школа звертає увагу, що громадська (публічна) безпека тісно пов'язана із соціально-економічною сферою. Так, І.Л. Шершньов підкреслює, що поняття «громадська безпека» в американців асоціюється з відчуттям «власного благополуччя (частини загального)», відповідно небезпека пов'язана із втратою (ймовірною чи реальною) цього відчуття чи конкретно «доходу».

У цьому сенсі зростає роль держави (уряду) конкретної країни щодо забезпечення громадської (публічної) безпеки, створенні сприятливих умов для нарощування статків населення (канадська наукова школа) чи запобіганні реальної загрози/небезпеки суспільству (підхід країн Північної Америки).

Висновки і пропозиції. Аналіз напрацювань вітчизняних та зарубіжних вчених дає змогу зробити висновки, що формулювання «громадська безпека», «публічна безпека» все частіше вживається у нормативно-правових актах та у наукових джерелах, однак єдині підходи до розуміння поняття відсутні.

Водночас більшість наукових шкіл, зокрема зарубіжних, у трактуванні даного поняття виділяють основні характеристики: протиставляють безпеку загрозам/суспільним викликам; наголошують на необхідності створення урядом (державою) сприятливих умов для життєдіяльності людини та будь-які порушення/відхилення від норми вважають небезпекою.

З огляду на це, можна розглядати громадську (публічну) безпеку як особливий вид діяльності спеціально уповноважених органів (структур) щодо її забезпечення, який охоплює ексклюзивний організаційно-правовий механізм і систему заходів, спрямованих на запобігання небезпек й загроз громадській безпеці. Водночас, цільовою функцією громадської (публічної) безпеки виступає саме захищеність людини і суспільства від небезпек та загроз різного характеру, під якими слід розуміти сукупність несприятливих факторів (наявних, або латентних), які прямо або опосередковано впливають на нормальний стан життєдіяльності кожної окремої громади незалежно від територіального рівня.

Література:

1. Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ. Загальна частина: Підручник / Під заг. ред. І.П. Голосніченка, Я.Ю. Кондратьєва. – К. : Українська академія внутрішніх справ, 1995. – 177 с.).
2. Коваль Л. Адміністративне право України: Курс лекцій (Загальна частина). – К.: Основи, 1994. – 154 с.).
3. Скакун О. Ф. Теория государства и права: Учебник. – Харьков : Консум; Ун-т внутр. дел, 2000 – 704 с.).
4. Ярмакі Х.П. Адміністративно-наглядова діяльність міліції України: Монографія / Х.П. Ярмакі. – Одеса : Юрид. літ-ра, 2006. – 336 с.).
5. (Ширшикова Р. М. Сутнісно-функціональний аналіз категорій громадського порядку та громадської безпеки / Р. М. Ширшикова // Суспільство. Держава. Управління. Право. Науковий журнал. – 2012. – № 1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ipch_2013_2_18.pdf).
6. Фатхутдінов В. Г. Місце громадської безпеки в системі національної безпеки / В. Г. Фатхутдінов // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки» Т. 2 – 2014. – № 3. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.lj.kherson.ua/2014/pravo03/part_2/55.pdf).
7. Маркс К., Энгельс Ф. Соч 2-е изд. Т. 21. – С. 26, 173 .
8. Конституція СРСР затверджена Надзвичайним VIII з'їздом Рад Союзу РСР 5 грудня 1936 р. (Конституція СРСР затверджена Надзвичайним VIII з'їздом Рад Союзу РСР 5 грудня 1936 року [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.hist.msu.ru/ER/Text/cnst1936.htm>).
9. Указ Президії Верховної Ради СРСР від 26 липня 1966 року // Відомості Верховної Ради СРСР. – 1966. – № 30. – Ст. 595.)
10. Лазарев В.В., Попов Л.Л., Розин Л.М. Правовые основы обеспечения общественного порядка. – М. : Юрид. лит., 1967. – 122 с.)
11. Еропкин М.И., Попов Л.Л. Административно-правовая охрана общественного порядка. – Л. : Лениздат, 1973. – 328 с.)
12. Серегин А.В. Советский бщественный порядок и административно-правовые средства его укрепления. – М. : Юрид. лит-ра, 1975. – 214 с.
13. Корнієнко М.В. Управління силами і засобами ОВС при ускладненні оперативної обстановки в сфері охорони громадського порядку: Автореф. дис. ... канд.юрид. наук 12.00.07 Національна юридична академія України ім. Я. Мудрого. – Х., 2000. – 22 с.).
14. Про Єдиний реєстр досудових розслідувань: Наказ Генеральної прокуратури України від 17.08.2012 № 69 [Електронний ресурс] //Офіційний веб-сайт Генеральної прокуратури України. – Режим доступу: <http://www.gp.gov.ua>).
15. Ківалов С.В., Біла Л.Р. Адміністративне право України: Навчально-методичний посібник. — вид. 2-ге, перероб. і доп. / С.В. Ківалов. — Одеса : Юридична література, 2002. — 312 с.
16. Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ: Навчальний посібник / За заг. ред. Моїсєєва Є.М. / Сущенко В.Д., Олєфір В.І., Константінов С.Ф. та ін. – К. : КНТ, 2008. – 264 с.
17. (Хропанюк В.Н. Теория государства и права / Под ред. В.Г. Стрекозова. – М. : Интерстиль, 2000. – 361 с.)
18. Доненко В. В. «Громадський порядок», «громадська безпека», «безпека дорожнього руху» як складові безпеки / В. В. Доненко // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – 2011. – № 4. – С. 29-37.)
19. Небеська М. С. Органи внутрішніх справ як суб'єкти забезпечення прав і свобод людини у сфері охорони громадського порядку та громадської безпеки : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.07 / М. С. Небеська ; Харківський національний університет внутрішніх справ. – Харків, 2011. – 20 с.
20. Кривенда В. Ю. Форми і методи діяльності міліції громадської безпеки в сучасних умовах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.07 / В. Ю. Кривенда ; Київський національний університет внутрішніх справ. – Київ, 2009. – 21 с.).
21. Ольховський Є. Б. Адміністративно-правові засоби забезпечення громадської безпеки в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.07 / Є. Б. Ольховський ; Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого. – Харків, 2004. – 12 с.).
22. Міжнародна поліцейська енциклопедія : У 10 т. / Відп. ред. Ю. І. Римаренко, Я. Ю. Кондратьєв, В. Я. Тацій, Ю. С. Шемшученко. – К. : Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. – Т. I. Теоретико-методологічні та концептуальні засади поліцейського права та поліцейської деонтології. – 1232 с.
23. Ведель Ж. Административное право Франции. - М., 1974. - С. 466.
24. Шершнев И. Л. Общественная безопасность: ключевые понятия // Проблемы внутренней безопасности России в XXI в.: Материалы научно-практической конференции 15 - 16 февр. 2001 г. - М., 2001. - С. 102 - 103.

References:

1. Golosnichenko, I. P. and Kondratiev, Y. Y. (1995), *Administrativna dialnist organiv vnytrishnih sprav* [Administrative activities of internal affairs laws], Ukrainian Academy of Internal Affairs, Kyiv, Ukraine.

2. Koval, L. (1994), *Administrativne pravo Ykrainu* [Administrative Law of Ukraine], Fundamentals, Kyiv, Ukraine.
3. Skakun, O. F. (2000), *Teoria gosydarstva i prava* [Theory of State and Law], Consum. University of Internal Affairs, Kharkiv, Ukraine.
4. Yarmaki, H. P. (2006), *Administrativno-nagladova dialnist milicii Ykrainu* [Administrative and supervisory activity of the police of Ukraine], Legal literature, Odessa, Ukraine.
5. Shirshikova, R. M. (2012), "Essential and Functional Analysis of Categories of Public Order and Public Safety", *Society. State. Management. Law. Scientific Journal*, vol. 1, available at: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ipch_2013_2_18.pdf (Accessed 20 Sept 2015).
6. Fatkhutdinov, V. G. (2014), "The place of public security in the national security system", *Scientific Bulletin of the Kherson State University. Series "Legal Sciences"*, vol. 2, no. 3, available at: http://www.lj.kherson.ua/2014/prav03/part_2/55.pdf (Accessed 20 Sept 2015).
7. Marx, K. and Engels, F. (1961), *Sochineniya* [Works], 2nd ed., Vol. 21, Moscow, Russia.
8. Extraordinary Congress of Soviets of the USSR (1936), "Constitution of the USSR", available at: <http://www.hist.msu.ru/ER/Etext/cnst1936.htm> (Accessed 20 Sept 2015).
9. Verkhovna Rada of the USSR (1966), "Decree of the Presidium", *News of the Supreme Soviet of the USSR*, vol. 30.
10. Lazarev, V. V. Popov, L. L. and Rozin, L. M. (1967), *Pravovue osnovu obespechenia obschestvenogo poradka* [Legal basis of public order], Legal literature, Moscow, Russia.
11. Eropkin, M. I. and Popov, L. L. (1973), *Administrativno-pravovaia ohrana obschestvenogo poradka* [Administrative and legal protection of public order], Lenizdat, Leningrad, Russia.
12. Seregin, A. V. (1975), *Sovetskiy obschestveniy poradok I administrativno-pravovue sredstva ego ykrepleniya* [Soviet social order and administrative and legal remedies for its strengthening], Legal liter., Moscow, Russia.
13. Kornienko, M. V. (2000), "Management of forces and means of police forces in the complication of the operational situation in the field of public order", Abstract of Ph.D. dissertation, Law, Yaroslav the Wise National Law Academy of Ukraine, Kharkiv, Ukraine.
14. Prosecutor General's Office of Ukraine (2012), Order "About the Unified Register of Pre-trial Investigations", available at: <http://www.gp.gov.ua> (Accessed 20 Sept 2015).
15. Kivalov, S. V. and Bila, L. R. (2002), *Administrativne pravo Ykrainu* [Administrative Law of Ukraine], 2nd ed. impr. and ext. Legal Literature, Odesa, Ukraine.
16. Moiseeva, E.M. (2008), *Administrativna dialnist organiv vnytrishnih sprav* [Administrative activity of law-enforcement bodies], KNT, Kyiv, Ukraine.
17. Khropanyuk, V. N. (2000), *Teoria gosydarstva i prava* [Theory of State and Law], Interstil, Moscow, Russia.
18. Donenko, V. V. (2011), "Public order", "Public safety", "Road safety" as components of safety", *Scientific Bulletin of the Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs*, vol. 4, pp. 29-37.
19. Nebeska, M. S. (2011), "Internal Affairs Bodies as Subjects of Ensuring Human Rights and Freedoms in the Field of Public Order and Public Safety", Abstract of Ph.D. dissertation, Law, Kharkiv National University of Internal Affairs, Kharkiv, Ukraine.
20. Krivenda, V. Y. (2009), "Forms and methods of activity of public safety police in modern conditions", Abstract of Ph.D. dissertation, Law, Kyiv National University of Internal Affairs, Kyiv, Ukraine.
21. Olkhovsky, E. B. (2004), "Administrative and legal means of ensuring public safety in Ukraine", Abstract of Ph.D. dissertation, Law, Yaroslav the Wise National Law Academy of Ukraine, Kharkiv, Ukraine.
22. Rimarenko, Y. I. Kondratiev, Y. Y. Tacia, V. Y. and Shemshuchenko, Y. S. (2003), *Mijnarodna Policeiska inceklopedia* [International Police Encyclopedia. In 10 vol.], vol. I., *Teoretyko-metodolohichni ta kontseptual'ni zasady politsejs'koho prava ta politsejs'koi deontolohii* [Theoretical and methodological and conceptual principles of police law and police deontology], Concern "Publishing House" In Yure ", Kyiv, Ukraine.
23. Vedel, J. (1974), *Administrativne pravo Francii* [Administrative Law in France], Moscow, Russia.
24. Shershniev, I.L. (2001), "Public safety: main concept", *Problemy vnutrennej bezopasnosti Rossii v XXI v.: Materialy nauchno-prakticheskoy konferencii* [Problems of internal safety of Russia in XXI s.: Materials of scientific-practical conference], Moscow, Russia, 15 - 16 February, pp. 102 - 103.

Стаття надійшла до редакції 20.10.2015 р.